

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 martie

Seria I, Anul XVII, Nr. 9 (189), 2009

STATIUNEA A XI-A

Din sumar:

Alocuțiunile Papei Benedict al XVI-lea la Rugăciunea *Angelus*, - pag. 3;
Discursul Nunțului Apostolic Francisco Javier Lozano, Zalău - pag. 9;
Omul - act liber și spirit întrupat - pag. 4-5

Theodor Paleologu la Eparhia Greco-Catolică de Oradea

Cu ocazia vizitei pe care a făcut-o la Oradea, vineri 7 martie 2009, dl. ministrul al Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național, Theodor Paleologu, a vizitat și Eparhia Greco-Catolică de Oradea, la invitația Preasfințitului Virgil Bercea. O întâlnire preliminară a avut loc în Sala Mare a Primăriei, unde domnul ministru a susținut o conferință intitulată "Actualitatea teologiei politice", conferință care s-a bucurat de un real interes.

Vizita propriu-zisă a început la Catedrala Sfântul Nicolae, monument arhitectonic aflat în proces de reabilitare. Apoi oaspeții au vizitat Palatul Episcopal, clădire aflată de asemenea într-un proces amplu de reabilitare și de introducere în circuitul cultural orădean. La final a avut loc o întrevedere a domnului ministru cu Preasfințitul Virgil. La întâlnire au participat și alte oficialități județene și naționale: dl. Gavrilă Ghilea - prefectul județului Bihor; d-na Ligia Mirișan - directorul Direcției de Cultură, Culte și Patrimoniul Național Bihor; dl. Adrian Lemeni - secretar de stat pentru Culte; și Stelică Gomboș - consilier în cadrul aceleiași instituții.

La întâlnire a participat și Nunțiul Apostolic Francisco Javier Lozano, aflat la Oradea cu ocazia înscăunării noului Episcop romano-catolic, Bocskei Laszlo.

Biroul de presă al Episcopiei

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator,

Ioan F. Pop: secretar de redacție.

Colaboratori:

Otilia Bălaș, Nicolae Costruț, pr. Ioan Erdeli, Maria-Mirela Filimon, Silvia Pantîș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;

Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;

E-mail: olimpiu35@yahoo.it; Tel: 0722.450.013

Abonamente: Alexandru Toma

Str. Borsecului Bl. X16, Ap. 30

Tel: 0259.472.823; 0741.933.193

Difuzare: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Comedioterapie pe Corso-ul orădean

Vremea ploioasă și rece nu i-a împiedicat pe clovni și pe voluntarii Asociației Caritas Eparhial Oradea să iasă în stradă ca să împartă baloane și nasuri roșii (accesoriul nelipsit al clovnilor) trecătorilor, cu ocazia Zilei nasului roșu, sărbătorită pentru prima dată la Oradea. Cu zâmbetul pe buze, aceștia au încercat să le transmită din bucuria lor și celor care s-au aflat ieri în trecere pe Corso.

Comedioterapia a fost înființată în Marea Britanie în ziua de Crăciun, în anul 1985, ca o reacție firească a lumii civilizate la problema foametei cu care se confrunta Continentul negru, în general, și Etiopia, în particular. Ideea era simplă - comedioterapia putea face lumea să râdă, dar, în același timp, să strângă bani pentru a ajuta oamenii aflați în dificultate. După scurt timp, a apărut sărbătoarea denumită sugestiv Ziua nasului roșu, unde chiar de la prima ediție s-au adunat fonduri în valoare de 15 milioane lire sterline. Indiferent dacă sprijină orfanii care și-au pierdut părinții din cauza SIDA sau persoanele în vârstă abuzate, comedioterapia folosește aceste fonduri fără a face discriminări. Asociația Caritas Eparhial Oradea a sărbătorit, ieri, pentru prima dată la Oradea Ziua nasului roșu. Evenimentul a avut ca scop aducerea unui zâmbet pe fețele trecătorilor. Cu această ocazie, clovnii și alți voluntari cu nasul roșu care au luat parte la eveniment au străbătut zona pietonală de pe strada Republicii, distribuind baloane și zâmbete. Punctul de plecare a fost Librăria „Galaxia Gutenberg”, iar marșul s-a oprit la Magazinul Crișul. „Scopul acțiunii l-a constituit distribuirea de baloane și nasuri roșii, dorind astfel să aducem un zâmbet pe fața celor cărora le-am ieșit în cale”, ne-a declarat Ana-Maria Lazăr, coordonatoarea voluntarilor.

Dacă unii orădeni s-au arătat sceptici în privința activității, alții am primit cu mare bucurie atât micile atenții oferite, cât și farsele pe care clovnii le-au improvisat.

www.crisana.ro

Alocuțiunile Papei Benedict al XVI-lea la Rugăciunea *Angelus*

1 și 8 martie 2009

Să îi invocăm pe îngerii deseori

Dragi frați și surori,

Astăzi este prima duminică a Postului Mare, iar Evanghelia, cu stilul sobru și concis al Sfântului Marcu, ne introduce în climatul acestui timp liturgic: „Spiritul Sfânt l-a condus pe Isus în pustiu. Acolo a rămas patruzeci de zile și a fost ispitit de Satana” (Marcu 1,12). În Țara Sfântă, la vest de râul Iordan și de oaza de la Ierihon, se află deșertul lui Iuda, care prin văi stâncoase, depășind o înălțime de circa o mie de metri, urcă până la Ierusalim. După ce a primit botezul de la Ioan, Isus se avântă în acea singurătate condus de însuși Spiritul Sfânt, care se așezase deasupra Lui, consacrându-l și revelându-l ca Fiul al lui Dumnezeu. În pustiu, loc al încercării, cum arată experiența poporului lui Israel, apare într-o formă vie și dramatică realitatea kenozei, a dezgolirii lui Cristos, care s-a despuat de forma lui Dumnezeu (cf. Filipeni 2,6-7). El, care nu a păcătuit și nu poate păcătui, se supune încercării și de aceea poate suferi cu noi slăbiciunea noastră (cf. Evrei 4,15). Se lasă ispitit de Satana, potrivnicul, care încă de la început s-a opus planului de mântuire al lui Dumnezeu în favoarea oamenilor.

Aproape în fugă, în povestirea scurtă, în fața acestei figuri obscure și tenebroase care îndrăznește să-l ispitească pe Domnul, apar îngerii, figuri luminoase și misterioase. Îngerii, spune Evanghelia, „îl slujeau” pe Isus (Marcu 1,13); ei sunt opusul Satanei. „Înger” înseamnă „trimis”. În tot Vechiul Testament găsim aceste figuri care în numele lui Dumnezeu ajută și îi călăuzesc pe oameni. Este de ajuns să amintim Cartea lui Tobia, unde apare figura îngerului Rafael care îl asistă pe protagonist în atâtea vicisitudini. Prezența liniștitoare a îngerului Domnului însoțește poporul lui Israel în toate evenimentele bune și rele. În pragul Noului Testament, Gabriel este trimis să le vestească lui Zaharia și Mariei evenimentele fericite care sunt începutul mântuirii noastre; și un înger, al cărui nume nu este spus, îl avertizează pe Iosif, orientându-l într-un moment de incertitudine. Un cor de îngeri aduce păstorilor vestea cea bună a nașterii Mântuitorului; la fel vor fi tot îngerii care anunță femeilor vestea de bucurie a învierii Sale. La sfârșitul timpurilor, îngerii îl vor însoți pe Isus la venirea Sa în slavă (cf. Matei 25,31). Îngerii îl slujesc pe Isus care este desigur superior lor, și această demnitate este aici, în Evanghelie, proclamată în mod clar, deși discret. De fapt și în situația de extremă sărăcie și umilință, când este ispitit de Satana, El rămâne Fiul lui Dumnezeu, Mesia, Domnul.

Dragi frați și surori, am înlătura o parte considerabilă din Evanghelie dacă am lăsa de o parte aceste ființe trimise de Dumnezeu, care anunță prezența Sa între noi și îi sunt un semn. Să le invocăm deseori, ca să ne susțină în strădania de a-l urma pe Isus până la a ne identifica cu El. Să le cerem, în special în această zi, să vegheze asupra mea și asupra colaboratorilor mei din Curia Romană care în această după-amiază, ca în fiecare an, vom începe săptămâna de Exerciții spirituale. Maria, Regina Îngerilor, roagă-te pentru noi!

Rugăciunea în Postul Mare ca „transfigurare”

Dragi frați și surori,

Zilele trecute, cum știți, am făcut exerciții spirituale împreună cu colaboratorii mei din Curia Romană. A fost o săptămână de tăcere și de rugăciune: mintea și inima au putut să se dedice în întregime lui Dumnezeu, ascultării Cuvântului Său, meditării misterelor lui Cristos. Păstrând proporțiile cuvenite, a fost puțin din ceea ce s-a întâmplat apostolilor Petru, Iacob și Ioan când Isus i-a purtat cu El pe un munte înalt, la o parte, ei singuri, și în timp ce se ruga s-a „transfigurat”: fața și persoana sa arătau luminoase, strălucitoare. Liturgia repropune acest renumit episod tocmai astăzi, în a doua duminică din Postul Mare (cf. Marcu 9,2-10). Isus dorea ca ucenicii Săi, în special cei care trebuiau să aibă responsabilitatea de a conduce Biserica în faza nașterii ei, să facă o experiență directă a slavei Sale divine, pentru a înfrunta scandalul crucii. Într-adevăr, când va veni ceasul trădării și Isus se va retrage ca să se roage în Ghetsemani, îi va ține aproape pe aceiași Petru, Iacob și Ioan, cerându-le să vegheze și să se roage cu El (cf. Matei 26,28). Ei nu vor reuși, dar harul lui Cristos îi va susține și îi va ajuta să creadă în Înviere.

Țin să subliniez că Schimbarea la Față a lui Isus a fost în mod substanțial o experiență de rugăciune (cf. Luca 9,28-29). Rugăciunea, de fapt, atinge culmea ei, și de aceea devine izvor de lumină interioară, când spiritul omului aderă la cel al lui Dumnezeu și voințele lor se contopesc pentru a forma aproape un tot. Când Isus s-a urcat pe munte, s-a cufundat în contemplarea planului de iubire al Tatălui, care îl trimisese în lume pentru a salva omenirea. Alături de Isus au apărut Ilie și Moise, pentru a arăta că Scripturile Sacre erau în acord în a anunța misterul Paștelui, și anume că Cristos trebuia să sufere și să moară pentru a intra în slava Sa (cf. Luca 24,26.46). În acel moment, Isus a văzut profilându-se înaintea Sa Crucea, extremul sacrificiu necesar pentru a ne elibera pe noi de stăpânirea păcatului și a morții. Și în inima Sa, încă o dată, a repetat propriul Său „Amin”. A spus „da”, iată-mă, facă-se, o, Tată, voința Ta de iubire. Și așa cum se petrecuse după Botezul în Iordan, au venit din Cer semnele bunăvoinței lui Dumnezeu Tatăl: lumina care l-a transfigurat pe Cristos și glasul care l-a proclamat „Fiul iubit” (Marcu 9,7).

Împreună cu postul și pomana, rugăciunea formează structura fundamentală a vieții noastre spirituale. Dragi frați și surori, vă îndemn să găsiți în acest timp al Postului Mare momente prelungite de tăcere, dacă e posibil, chiar de retragere, pentru a revizui propria viață în lumina planului de iubire al Tatălui ceresc. Lăsați-vă călăuziți în această ascultare mai intensă a lui Dumnezeu de Fecioara Maria, maestră și model de rugăciune. Ea, chiar în întunericul profund al pătimirii lui Cristos, nu a pierdut, ci a păstrat în sufletul ei lumina Fiului divin. De aceea o invocăm ca Mamă a încrederii și a speranței!

Nicolae COSTRUȚ

Omul – act liber și spirit întrupat

În scurgerea timpului istoric și a evoluției speciei umane, generații după generații, în succesiunea lor, s-au întrebat mereu: Ce este omul? La această întrebare au venit o mulțime de răspunsuri, care au încercat să privească și să definească omul din unghiuri și perspective multiple.

Privit din punct de vedere fizic, se poate spune că omul este un corp ca oricare alt corp din natură, format din molecule și atomi. De aici, doar un mic pas până la afirmația că omul este o ființă a naturii. Dominanta secolului al XIX-lea a fost biologia reprezentată de mulți oameni de știință, printre care și de englezul Charles Darwin, autorul faimoasei teorii: *Originea speciilor* (1859). Văzut prin prisma acestor teorii și sub raport biologic, omul este asimilat cu un oricare alt organism viu, compus din sisteme, organe, țesuturi și celule. Ceva mai târziu a apărut antropologia, care își propunea să găsească instrumente și metode pentru studiul științific al omului (genul *homo hominis*). Antropologia se definește ca o disciplină holistică, din două puncte de vedere: se ocupă cu studiul tuturor oamenilor, din toate epocile și tratează toate dimensiunile umanității. Ca știință, într-o dezvoltare normală, și-a îndreptat atenția de la dimensiunea biologică a omului, către o altă dimensiune complementară, aceea care privește socialul.

Din punct de vedere social, omul face parte din familie, din comunitatea în care trăiește, din colectivul în care lucrează, dintr-o anumită categorie socială, națiuni, omenire.

Principalele teorii antropologice ale secolului al XIX-lea sunt cele datorate lui Herbert Spencer, Karl Marx, Morgan și E. Tylor. La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, în cercetarea antropologică se impune treptat și metoda etnografică. Tot acum se formulează teoriile moderne în științele sociale, datorate lui Emile Durkheim și Max Weber.

Amintim că școala sociologică franceză condusă de Durkheim a încercat să creeze o antropologie sociologică. O gândire apropiată de cea franceză a avut și școala românească de sociologie a lui Dimitrie Gusti, care considera că: toate activitățile omului, de la cele magico-religioase până la cele economice și tehnice, își capătă un înțeles prin dimensiunea socială a omului. Aceiași soartă o are omul în structuralismul aplicat în sociologie de către Levy Strauss (1).

Filosofia privește omul dintr-un punct de vedere mai cuprinzător, în lumina unei concepții filosofice, a unei viziuni asupra lumii și vieții. Antropologia filosofică, inițiată de Diltrey și Bergson, dezvoltată în secolul al XX-lea până la Max Scheler, Karl Jaspers și Jacques Maritain, s-a dovedit superioară naturalismului și biologismului secolului al XIX-lea, realizând o sinteză a condiției umane. În treacăt mai menționăm că, paralel cu antropologia filosofică, s-au pus în evidență și alte antropologii de tip cultural, politic etc.

Un loc cu totul aparte, în modul de gândire, îl ocupă antropologia creștină, care privește omul ca pe un întreg: ființă spirituală și trupească. Ea își fixează cercetarea în vastul câmp al datelor și al experienței spirituale și explică natura umană, manifestările și destinul ei, prin ordinea spirituală. În concepția creștină, omul este o creație după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Și a zis Dumnezeu: să facem omul după chipul și asemănarea noastră (...). Și l-a făcut Dumnezeu după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu, bărbat și femeie i-a făcut (Facerea 1, 26-27). Din această Revelație crește, se dezvoltă întreaga antropologie creștină.

Învățătura Bisericii nu tăgăduiește spusele științei, potrivit căreia omul este legat în dezvoltarea sa de regnul animal, ci permite libera discuție în privința aceasta. Provenirea omului dintr-un singur cuplu (monogenism), rămâne învățătura comună creștină, fiind în legătură cu păcatul originar (strămoșesc) (2).

Omul este o ființă, o realitate cu totul aparte, care depășește, prin capacitatea de socializare, de gândire, de comunicare, condiția celorlalte forme de viață, este punct de sprijin nou în judecarea lumii și a vieții.

Pentru om, ca ființă creată, sintagma: după chipul și asemănarea lui Dumnezeu are o semnificație majoră. Finalitatea ultimă a "Chipului", „asemănarea” este ceva de ordin potențial, în care este implicată direct libertatea ființei omenești: având „Chipul”, depinde de noi să devenim într-o „asemănare”. Unii exegeți asimilează „Chipul” cu mintea (venim pe lume ființe cugetătoare), iar „asemănarea” cu inima (de-venim în lume ființe iubitoare) (Răzvan Codrescu, în „Antropologie creștină”). Omul este chemat, astfel, să realizeze plinătatea iubirii în plinătatea rațiunii, raportând-se la modelul absolut al dumnezeirii.

„Omul este o existență de răscruce, un pisc al acestei existențe, omul este un întreg, nu parte a acestei lumi în care se află situat: multitudinea de dimensiuni și direcții ce-i sunt proprii face ca el să ocupe o poziție cu totul unică. El acumulează în condiția sa ființa și cosmosul, trăiește prezența absolutului divin, omul este o amplă manifestare a tot ceea ce îl face să existe, fapt care creează și tragica sa condiție” (3).

Definițiile Bisericii referitoare la om nu epuizează conținutul antropologiei, ci cuprind elementele esențiale ale unei priviri de ansamblu asupra creaturii umane: produsul uman este alcătuit din suflet și din trup. Acest produs al ordinii naturale există și „manifestă principial ceva care vine dincolo de natură, ceva care poate fi văzut ca o suprastructură și care de acolo de unde este prins, prin datele sigure și simple ale vieții, îl aruncă deodată într-o zonă nouă critică, plină de dramatice încercări. Situat la limita dintre materie și spirit, dintre lucru și idee, dintre real și posibil dintre păcat și mântuire, omul

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

rămâne continuu o problemă deschisă, o întrebare cu mai multe răspunsuri, o existență îndurerată, dar nu mai puțin plină de frumusețe” (4).

Omul este unica făptură creată după Chipul lui Dumnezeu însuși, adică persoană după Chipul Persoanei: „Când privesc cerurile – lucrarea mâinilor Tale – Luna și stelele pe care le-ai făcut, Îmi zic: Ce este omul, ca să Te gândești la el ? Și fiul omului ca să-l bagi în seamă? L-ai făcut cu puțin mai jos decât Dumnezeu, Și I-ai dat stăpânire peste lucrurile mâinilor Tale, Toate le-ai pus la picioarele lui” (5).

Tema persoanei, pentru gândirea creștină, este întemeiată pe revelația biblică, pe teologia fondată de Părinții Bisericii, pe Dumnezeu ca existență personală și nu pe existența umană ca atare.

„Fiecare persoană născută în această lume reprezintă ceva, ceva ce n-a mai existat niciodată înainte, ceva original și unic. Fiecare om este nou pe lume și este chemat să-și îndeplinească particularitatea sa în această lume” (6).

Aristotel a considerat omul (luat ca persoană) drept ființă socială și rațională. În secolul al VI-lea, Boetius definește termenul de persoană astfel: „Persona est substantia individua rationalis naturae (Persoana este o substanță individuală de natură rațională)”. În lumina cercetărilor științifice și experimentale mai recente, persoana este văzută și se prezintă nu numai ca o sumă de atribute, ci are și grade de dezvoltare. Ea este procesuală, nu numai rațională și obiectuală. Văzută din această perspectivă, se poate spune că: „Persoana umană este o structură bio-psiho-socială, care se adaptează conștient la lume și societate, în formele cele mai individuale, cu cauzalitatea proprie cea mai ridicată, realizând salturile cele mai mari în direcția Binelui, Adevărului și Frumusețului, pe care se bazează sănătatea, onestitatea și productivitatea muncii” (7).

La o analiză mai atentă – spune J. Frankel – odată cântărite, toate aceste concluzii se dovedesc insuficiente (8).

Teologia creștină susține că omul ca persoană este o ființă a relației. „O relație de iubire îl creează, îl menține în viață, îl cheamă la veșnicie. În iubirea ce creează, relația are o astfel de natură încât Dumnezeu creează omul liber pentru a iubi în mod liber. În relația ce păstrează viața, iubirea e inefabilă. În credința ce cheamă la veșnicie, relația e ofrandă de iubire și reconciliere” (9).

Asemănarea chipului omului, cu Chipul Creatorului său înflăcărează neconținut inima și sufletul său de a tinde spre perfecțiune, spre desăvârșire și adevăr. Fiorul iubirii, al creației și puterea de autodepășire sunt un „dat”, sunt haruri sădite în noi din preaplinul iubirii divine.

Ceea ce există în noi și dincolo de noi este marea întrebare: ceea ce încercăm să despărțim face o unitate și ceea ce vrem să legăm este o ierarhie care menține lumea. „În lume și în viață lucrează un primat al spiritului, care trebuie văzut în ipostaze și sensuri ce dăruie lumii un mod constituțional superior” (10).

Din primatul spiritului care lucrează în viață și lume derivă și libertatea omului. Omul ca persoană a relației, ca ființă înzestrată cu rațiune și suflet a fost creat din iubire și liber de către Dumnezeu. Libertatea omului constă, în esență, în capacitatea sa de a alege și de a acționa după propria lui voință. Problema libertății omului este înțeleasă în diferite moduri; existențialiștii susțin că omul este liber. Determiniștii susțin păreri contrare primilor. Psihologia înclină să admită că, în ultimă instanță, orice conduită este determinată și că nici un act nu este pe deplin liber.

Având libertate de voință, omul poate alege între a face sau a nu face ceva (binele sau răul). Libertatea de voință îl face pe acesta autor al propriilor lui fapte, îl face să-și asume întreaga responsabilitate pentru tot ceea ce întreprinde. În tot ceea ce face, omul urmărește devenirea sa.

Impulsul existențialist fundamental de a se dezvolta, de a urmări un sens, de a căuta unitatea este, de asemenea, un „dat”. Este un fapt major, care se exprimă prin dorința de autonomie, de individualizare, de a fi el însuși, dorința de valorificare a unicității existențiale prin care să-și pună amprenta, modelând acțiunile sale.

Promisiunea pe care o întrevăd pentru mine constituie esența libertății mele. Acest punct de vedere conduce la ideea că libertatea rezidă în atitudinea noastră generală față de viață, în trăirea speranței într-o continuă devenire. În termenii utilizați de William James, libertatea rezidă în „aptitudinea noastră de a ne păstra la nivelul cel mai înalt idealul ales” (11).

Libertatea nu trebuie confundată cu libertinajul. A alege răul, a făptui răul nu ține de esența libertății, ci este o negare a acesteia. Satisfacerea tuturor poftelor, o viață neînfrânată, dezordonată duc, în cele din urmă, la patimi necontrolate, la degradarea fizică și morală a persoanei. Acest comportament egoist dăunează nu numai persoanei în cauză, ci și familiei, semenilor din societate.

Lupta dintre bine și rău nu este altceva decât lupta dramatică pe care o poartă omul, ispitit tot timpul de rău pe de o parte, dar însuflețit de bine pe de altă parte.

Libertatea nu este un dar al naturii, ci ea trebuie cucerită printr-un efort continuu.

Conchidem prin a spune că „Existența omului este paradoxală, uneori chiar contradictorie, stare care vine din țesătura de o tainică și o măiestrită complexitate, din adâncimea nu întotdeauna limpede ce stăruie în el și-l face să ajungă la locul unde devine o adevărată enigmă” (12)

(1) Ernest Bernea, Crist și condiția umană, București, 1996, p.18.; (2) Tertulian Langa, Dicționar teologic creștin din perspectiva ecumenismului catolic, Cluj-Napoca, 1997, p.180. (3) Ernest Bernea, op. cit., p.21.; (4) Ernest Bernea, Op. cit., p.21; (5) Psalmi 8, 3-6; (6) Gordon Allport, Structura și dezvoltarea personalității, București, 1981, p.554.; (7) Nicolae Mărgineanu, Condiția umană, București, 1973, p. 32.; (8) Gordon Allport, Op. cit., p.555.; (9) Michelina Tenace, Conceptul de personalitate între filozofie și teologie, în istoria gândirii occidentale, în rev.”Vatra” nr. 7 / 1997, p27.; (10) Ernest Bernea, Op. cit., p31-32.; (11) Gordon Allport, Op.cit.,p.558.; (12) Ernest Bernea, Op.cit., p. 21.

Silvia PANTIȘ

La umbra Crucii Tale

Privesc cu durere și consternare la Tine Isuse, răstignit. Mai mare suferință și umilire, cred că nu se putea născoci de oameni și mai ales pune în aplicare.

Ești atârnat pe cruce în trei cuie. Ai pe cap o coroană, primită în derâdere, care fiind de spini îți provoacă o cumplită suferință.

Fiind despuiat de haine, Ți se vede trupul sfâșiat, chipul desfigurat în urma biciuirii cu cruzime, rana de pe umărul drept, provocată de purtarea crucii grele, contuziile survenite în urma celor trei căzături.

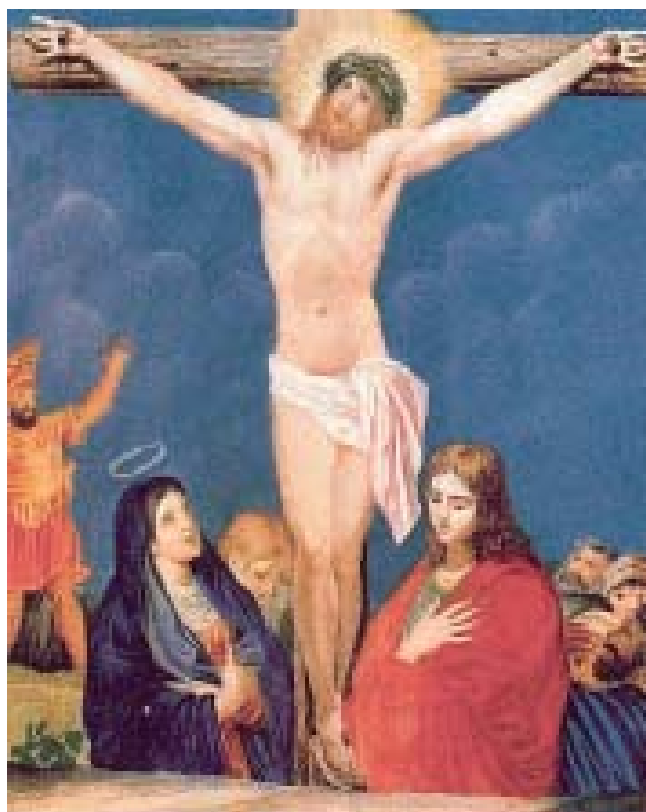
Crucea Ta are un titlu: „Isus nazarineanu, regele iudeilor”, scris în trei limbi de către Pilat, sub inspirația Spiritului sfânt. Când au realizat înțelesul, mai marii preoți iudei, au dorit să schimbe textul. Pilat, care L-a trimis la moarte pe Isus nevinovat, pentru a face voia iudeilor, nu mai vrea să schimbe măcar o literă din inscripția crucii, desigur tot la inspirația Spiritului Sfânt. Astfel este proclamată regalitatea Lui Isus de la înălțimea crucii, în fața omenirii. I se aduce un imn de preamărire Împăratului lumii.

Te-ai lăsat să fii răstignit din iubire față de noi, între doi tâlhari. Primele Tale cuvinte în agonie pe cruce nu sunt de învinuire sau răzbunare, nu sunt ca să Te dezvinovățești, ci sunt de rugăciune pentru păcătoșii tuturor timpurilor: „Părinte iartă-i că nu știu ce fac”. Tu ne dai pildă de iertare până la ultima suflare. Ai ales să mori pentru cei ce-Ți răpesc viața, pentru a-i salva. Prin expresia „nu știu ce fac”, parcă ai vrea să ne diminuezi vinovăția, pentru iubirea pe care ne-o porți. Rugăciunea Ta către Tatăl e un exemplu pentru noi, să ne rugăm bine. Tu nu aveai nevoie să Te rogi pentru Tine, căci erai fără de păcat, dar noi înșine, câtă nevoie avem de rugăciune, fără însă a-i uita pe semenii noștri. Să înălțăm deseori rugăciuni la Cer, dar să le lăsăm mai întâi să treacă prin inimă, se vor înălța apoi, mai ușor.

Ar trebui să ne acceptăm crucea, așa după cum ai făcut Tu. Această cruce, care uneori este atât de ușoară încât nici nu o simțim, alteori, însă, devine extrem de apăsătoare. Degeaba încercăm să fugim de ea, căci fiind a noastră, își rezervă dreptul de-a se ține după noi și ne ajunge din urmă. Singuri cu crucea, în astfel de momente ne-ar fi foarte greu. La umbra crucii Tale, Doamne, ne regăsim odihna și confortul.

Ca și cum suferințele de până acum nu erau de ajuns, dușmanii jubilau în fața chinurilor Sale. Fariseii, cărturarii, arhierii discutau între ei cu dispreț: „Pe alții i-a mântuit, iar pe Sine nu se poate mântui”. Trecătorii Îl huleau spunând: „Dacă ești Fiul Lui Dumnezeu, poartă-Te de pe cruce”. Ostașii râdeau și ei de El: „Dacă ești Împăratul iudeilor, mîntuiește-Te pe Tine însuși”.

A primit injurii și din partea celor doi tâlhari, apoi cel din dreapta, sub inspirație divină, tace, începe să-și mărturisească păcatele și să se căiască, îl ceartă

pe cel din stânga. De când a fost pironit pe cruce Isus, nimeni dintre cunoscuții Săi nu a îndrăznit să-L apere.

În mijlocul cuvintelor de ocară, a urii declanșate din toate părțile, în timp ce femeile plâng în tăcere, se ridică glasul tâlharului care ia apărarea Lui Cristos.

Prin stigățul său, devine martorul nevinovăției Lui Isus și acuzatorul cărturarilor evrei, preoților, a lui Irod și al lui Pilat.

O rugăciune smerită îi adresează Lui Isus: „Adu-Ți aminte de mine Doamne, când vei veni întru Împărăția Ta”. Este de remarcat acest act de credință al tâlharului în învierea și Împărăția veșnică a Lui Isus. A recunoscut în El pe Mântuitorul lumii. Isus îi promite raiul. Este un exemplu de iertare pentru toți păcătoșii, chiar convertiți în ceasul al doisprezecilea.

Tu ai rămas pe cruce Isuse, cu brațele deschise, de parcă ai fi vrut să îmbrățișezi întreaga omenire păcătoasă. Cu arzătoria Ta iubire de oameni, ai fi putut să topești piroanele, să Te desprinzi de pe cruce și să-Ți arăți strălucirea dumnezească, dar nu de aceea ai venit în lume. Dacă Tu coborai de pe cruce, omenirea ar fi fost pierdută pe vecie. Sufletele oamenilor nu ar fi fost eliberate de sclavia satanei. Fără moartea Ta pe cruce, nu aveam nici altar, nici jertfă, nici împărtășanie, nici mântuire. Ai rămas acolo, tot din iubire, primind toate suferințele, insultele, hulele, chiar din partea acelor pentru care Te jertfeai.

Înainte de moarte, Îți faci testamentul. Pe Maria, Mama Ta ne-o dăruiești ca mamă tuturor oamenilor, prin apostolul Ioan.

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

Fiecare a avut sau are o mamă. Mamele ar face totul pentru copiii lor, dar puterea lor e limitată și uneori plâng neputincioase în fața problemelor fiilor lor. Mama cerească, în schimb are puteri nelimitate și dacă e rugată cu încredere își protejează copiii și le dă îmbrățișări haruri.

Isuse, înainte de moarte mai suportă suprema suferință, când Te vezi părăsit nu numai de oameni, ci și de Tatăl și-L întrebi: „Dumnezeu Meu, Dumnezeu Meu pentru ce M-ai părăsit?”. Isus este unit cu Tatăl prin natura divină, deci El în calitate de om, care ne-a preluat păcatele, I se adresează. Acest abandon din partea Tatălui, lipsa mângâierilor și ocrotirii Lui, Isus le acceptă, pentru ca noi, să nu fim părăsiți de Dumnezeu.

Însuși El nu ne-a părăsit și a rămas cu noi prin Taina Euharistiei.

„Mi-e sete”, strigă Mântuitorul, cu glas puternic. La suferințele sufletești se adaugă înfricoșătoarele chinuri ale trupului Său și invers. Nu știm care-I sunt mai dureroase. Pierderile de sânge, lipsa hranei și toate celelalte suferințe L-au istovit. Un soldat îi dă pe un burete oțet.

Isus e însetat și azi. Îi e sete să-L dorim, Îi e sete să-L căutăm, Îi e sete să-L iubim, îi e sete de mântuirea noastră, îi e sete de setea noastră pentru El.

„Mi-e sete”, este strigatul rostit și de Isus Euharisticul. Acest strigăt se aude la sfânta jertfă liturgică. Fiecare altar este un nou calvar, pe care Mielul Lui Dumnezeu se oferă din nou jertfă, deși nesângeroasă, Tatălui ceresc pentru mântuirea noastră.

Setea Mântuitorului prezent în mijlocul nostru rămâne necunoscută de mulți oameni. Dacă nu-L înțeleg pe Isus, Îl întâmpina cu „oțetul” nepăsării, nu-I alină nici Lui setea și nu-și potolește nici ei setea de Isus.

„Sfârșitu-sa”, rostește Mântuitorul nostru, adică tot ce a fost prezis s-a împlinit. Și-a îndeplinit misiunea de Învățător, de Cap al bisericii și Răscumpărător.

„Părinte, în mâinile Tale îmi dau sufletul”. E exemplul lui Isus, despre cum trebuie să trăim și mai

ales cum trebuie să murim. A-ți da sufletul în mâinile Tatălui, e cel mai mare har, pentru care luptăm în viață.

După trei ceasuri de agonie sângele s-a scurs picătură cu picătură, bătăile inimii au devenit tot mai slabe. Isus moare pe cruce. Cea mai sfântă viață de pe pământ s-a încheiat. Sufletul se separă de trup.

Am avea curajul să spunem că nu am contribuit la moartea Sa? Oamenii păcătoși sunt inculpați și întreaga omenire este păcătoasă. Mielul Lui Dumnezeu ne șterge acest mare păcat, dacă ne căim, dacă răstignim omul vechi din noi.

Când Isus și-a dat sufletul, catapeteasma templului s-a rupt în două, pământul s-a cutremurat despicându-se pietrele și provocând mare groază în mulțimea de oameni adunați pe Golgota.

Sutașul ce sta în fața Lui, care a contribuit la răstignire, este uluit de cele întâmplate, cu uimire și teamă face o mărturisire de credință: „Cu adevărat Fiul Lui Dumnezeu a fost Acesta”. Astfel, Isus primește prima adorație solemnă la picioarele crucii.

Lui Isus Euharisticul Îi aduc bucurie și mângâiere persoanele adoratoare.

Miel nevinovat, în jurul Tău stau îngeri ai cerului și Fecioara Maria, Mama Ta, nădejdea noastră, care distrusă de durere, Te-a însoțit pe Calvar, ca să Te consoleze. Ți-ai dat viața pentru noi, Îți dorești și recunoștința noastră.

Ți-e dor de suflete pure, care Te imită.

Ți-e sete de suflete care doresc cu ardoare să-Ți slujească.

Ți-e dor de suflete care se roagă statornic și plâng în tăcere.

Ți-e sete de suflete convertite în ceasul al doisprezecilea, care dau mărturie despre dumnezeirea Ta și-Ți iau apărarea împotriva dușmanilor Tăi.

Ți-e dor de suflete care, deși Ți-au provocat răstignirea, regretă amar, se aruncă în genunchi și cu încredere și credință fac o adorație solemnă la picioarele crucii.

Sesiune a Subcomisiei pentru învățământ preuniversitar

În data de 14 martie 2009 a avut o nouă sesiune de lucru a Subcomisiei pentru Învățământ Preuniversitar din cadrul Comisiei Sinodale de Educație Catholică, desfășurată la Facultatea de Teologie Oradea, sub președinția Preasfințitului Virgil Bercea. La sesiune au participat: Iulian Florin- secretarul comisiei, Prof. Angela Moșneag, Sora Maria Fodoca, Pr. Fărte Ioan, Prof. Nicoleta Marțian, Prof. Cioica Luminița, Prof. David Otilia, Prof. Dana Bodea, Prof. Cristea Andrei, Prof. Mina Morar, Sora Ligia Man, Prof. Dura Ana, Pr. Silviu Bindea, Prof. Daniela Periam.

Ordinea de zi a cuprins între altele, analizarea propunerilor privind revizuirea programei școlare la clasele I- XII, discutarea planului cadru și a curriculumu-

lui diferențiat pentru specializarea teologie greco-catolică, analizarea modului în care pot fi finalizate manualele de religie greco-catolică. S-a stabilit ca olimpiada de religie, faza națională să se desfășoare la Zalău în perioada 9-10 mai 2009. De asemenea, vor fi organizate la Oradea un curs de perfecționare pentru profesorii de religie în colaborare cu Casa Corpului Didactic a județului Bihor, precum și exerciții spirituale pentru profesorii de religie în perioada 31- 2 august 2009. În scurt timp vor fi tipărite două lucrări și anume Ghidul de practică pedagogică, elaborate de prof. Nicoleta Marțian și Ghidul profesorului de religie, elaborate de un colectiv de profesori.

Florin JULA

Nunțiul Apostolic în catedrala din Oradea

În data de 9 martie 2009 s-a celebrat la Catedrala greco-catolică Sfântul Nicolae din Oradea o liturghie arhierască de către Excelența Sa, nunțiul apostolic Mons. Francisco-Javier Lozano, reprezentant al Sfântului Părinte Papa Benedict al XVI-lea în România, ambasadorul Vaticanului în România, Preasfințitul Virgil Bercea, episcop greco-catolic al Eparhiei de Oradea, doi preoți romano-catolici din Italia și alți zece preoți greco-catolici din Oradea.

Răspunsurile au fost date de către corul Liceului Teologic greco-catolic din Oradea, condus de profesoara Monica Nica și de către studenții Seminarului Teologic greco-catolic din Oradea.

În cuvântul său, Excelența sa a amintit de istoria dramatică recentă a Bisericii greco-catolice din România, de episcopii ei martiri și de miile de preoți și de credincioși care au suferit persecuțiile regimului dictatorial comunist și care s-au jertfit pentru credință. Adresându-se celor peste 350 de elevi ai liceului, prezenți la Liturghie, a spus: „Cunoașterea trecutului este

importantă, dar mai important este să facem planuri de viitor. Evanghelia ne cheamă să fim atenți față de cei mai săraci și mai nevoiași. Prezența voastră aici arată preocuparea Bisericii greco-catolice față de formarea tinerilor. Acesta este un semn de speranță pentru un viitor mai bun”.

La sfârșitul Liturghiei, Excelența sa a dăruit tuturor celor prezenți binecuvântarea Sfântului Părinte, în limba latină.

Pr. Mihai TEGZEȘ

Vizita Nunțiului apostolic la Zalău

Duminică, 8 martie 2009, la Biserica „Sfânta Familie” din Zalău s-a desfășurat unul dintre cele mai emoționante momente din viața acestei comunități.

Credincioșii greco-catolici din Zalău au avut în mijlocul lor pe Arhiepiscopul Francisco-Javier Lozano, nunțiu apostolic în România, și pe PSS Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea. În prezența a câteva sute de credincioși, cei doi înalți prelați au oficiat împreună cu un sobor de preoți Sf. Liturghie din Duminica I a Postului Mare. Alături de preoții zăläuani au fost prezenți trei preoți de rit latin din dieceze italiene, precum și trei preoți români care activează în Italia.

Motivul vizitei pastorale a celor doi ierarhi s-a regăsit exprimat în cuvântările susținute. Pornind de la textul Evangheliei, Preasfințitul Virgil a evidențiat problema convertirii interioare din Postul Mare, invitând pe credincioși să parcurgă cu credință și har acest timp. Am fost captivați de eleganța cu care Excelența Sa Nunțiul Apostolic a vorbit la adresa Bisericii greco-catolice din România, la martirii noștri din perioada de persecuție sau la rolul credincioșilor din zilele noastre. Mesajul Sfinției Sale a fost unul foarte clar, insistând asupra rolului nostru de continuatori ai credinței catolice din aceste ținuturi ale Europei.

Invitația de mărturisire a credinței venită din partea înaltului prelat s-a concretizat, de altfel, în două momente admirabile. Primul moment l-a reprezentat hirotonirea în treapta Sfinției Preoții a diaconului Dan Todea, un tânăr zăläuan format în Seminarul diecezan din Imola (Italia), care cu siguranță va contribui la păs-

trarea credinței greco-catolice printre romanii aflați la muncă în Italia.

A urmat sfințirea studioului teritorial Radio Maria din Zalău, amenajat prin străduința Părintelui Doru Popovici de la Radio Maria Oradea, în prezența celor 17 de voluntari orădeni, de fapt vorbim de acum în termeni precum „studioul mamă”.

Ne exprimăm bucuria prezenței Spiritului Sfânt în toate acțiunile realizate, mulțumim totodată bunilor noștri credincioși, precum și oficialităților prezente: Onorica Abrudan (subprefect de Sălaj) și Radu Căpîlnășiu (primarul Municipiului Zalău). Aducem totodată mulțumiri și instituțiilor publice care s-au ocupat cu bunul mers al acestei activități.

Pr. Valer PĂRĂU

Discursul Nunțiului Apostolic Francisco Javier Lozano,

8 martie 2009, - Biserica „Sfânta Familie” - Zalău

Dragi frați și surori,

Este pentru prima dată când sunt cu voi și mă bucur foarte mult. Primele mele cuvinte sunt de salut și de binecuvântare din parte Sfântului Părinte Benedict al XI-lea. Sunt pentru a doua oară în dieceza dumneavoastră de Oradea și sunt în aceste zile în contact cu biserica vie, cu credincioșii fervenți din această dieceză.

Prezența mea aici se vrea a fi mâna întinsă a Sfântului Părinte către dumneavoastră. Misiunea Sfântului Părinte în Biserica Catolică, în mod just, încredințată de Isus este de a confirma pe frați în credință. Și este exact ceea ce vreau și eu să fac în această celebrare euharistică, drag frați și surori, împreună cu binecuvântarea Sfântului Părinte, oferită tuturor, în particular celor care au mai mare nevoie, pentru că Sfântul Părinte dincolo de faptul că vă iubește ca și pe fii ai săi cunoaște foarte bine istoria voastră. Și nu este foarte ușor să se uite istoria acestei țări care în mod corect este o istorie tragică, încă recentă, și voi, ca și credincioși ai comunității greco-catolice, sunteți fii purificați prin martiriu înaintașilor voștri.

În urmă cu treizeci de ani eu eram secretar în nunțiatura apostolică din Belgrad și, de aceea, eu am cunoscut viața credincioșilor sub regimul comunist. Venind în această binecuvântată țară am putut să mă apropiu mai mult de aceste suferințe, în particular de suferințele voastre, ale greco-catolicilor, din perioada comunistă. Și mi se pare că nu este doar o chestiune de dreptate, ci de adevăr și de dragoste a acelor mulți, credincioși, preoți și episcopi care și-au dat viața pentru Biserică, pentru Națiune și pentru Papa.

Așadar, uitându-ne la viitor, care este lucrul pe care noi vrem să îl facem, vreau să transmit un mesaj tinerilor: Dragi tineri, nu uitați că voi sunteți fiii martirilor, martiri în credință, și aceasta este o mare onoare pentru dumneavoastră și pentru noi ca și Biserică Catolică Universală. Dar mai este, în înainte de toate, un angajament și o speranță, o speranță de mare bucurie pentru viitor.

Noi nu vrem să ne ancorăm în tristețile trecutului, dar nu vrem nici să uităm istoria pentru că istoria este o maestră a vieții. Și din acea istorie dorim să tragem concluzii pozitive. Și concluzia este că credința în Isus Cristos poate învinge toate dificultățile, inclusiv moartea.

În același timp, dragi creștini greco-catolici, care sunteți în minoritatea în această țară, nu sunteți izolați. Voi, greco-catolicii din România faceți parte din Biserica Catolică Universală, care are peste un miliard de persoane în lume și voi sunteți o parte importantă pentru bogăția pe care o aduceți în Biserica Catolică Universală.

România, mulțumită lui Dumnezeu, progresează și face parte din Comunitatea Europeană, și noi toți, și voi toți vrem să contribuim la dezvoltarea și progresul

României în Europa. Și biserica greco-catolică, alături de Biserica Catolică, este chemată să joace un rol important în România și în Europa.

Vrem, dragi prieteni, să fim promotorii valorilor creștine în societatea europeană. Și aceasta vrem să o facem, înainte de toate, fiind ascultătorii harului lui Dumnezeu care acționează în biserică, dar și cu formarea creștină. Noi, catolici, greco-catolici, știm că evanghelizarea este o prioritate în biserica noastră și de aceea preoția noastră, episcopul vostru, biserica în România și în lume, dăm o mare atenție catehezei și predicii. Eu vin dintr-o lume diversă, am fost pentru mulți ani în Africa, apoi în America Latină, am fost apoi la Roma, dar este pentru prima dată când mă găsesc într-o țară creștină bizantină. Însă, venind aici, în comunitățile catolice și greco-catolice am observat că predicarea și cateheza sunt o prioritate a păstorilor voștri. În primul rând atunci când se construiește o biserică, este pentru ca omul credincios să aibă un loc unde să îl laude pe Dumnezeu și unde să se instruiască în credința lui, de aceea o biserică, pentru noi, nu este doar un simbol, o laudă, ci este un loc de rugăciune și de instruire creștină. Și atunci când cerem pe dreptate ca bisericile noastre, confiscate de comunism, să fie restituite, o facem pentru ca și credincioșii noștri să aibă un loc de rugăciune și de instruire creștină. De aceea, când noi cerem să ne fie restituite bisericile, nu o facem pentru a fi mereu în ceartă, ci o facem, înainte de toate, pentru un motiv de dreptate, iar în al doilea rând, pentru ca și greco-catolicii să se roage în bisericile pe care le-au avut înainte de a fi confiscate de către regimul comunist, susținut de colaboratorii săi. Și, într-un stat de drept, într-o Europă unită cum este cea de azi, cred că cerem doar ceea ce este drept și că trebuie să ni se restituie bisericile pentru a fi reparate nedreptățile trecutului.

Repet, comunitățile dumneavoastră greco-catolice din România sunt susținute în mod particular de rugăciunile Sfântului Părinte și de toată Biserica Catolică Universală. Prin urmare repet și reafirm bucuria mea de a celebra în aceasta duminică liturghia în mijlocul dumneavoastră și de a participa la hirotonirea unui preot. Repet, participarea mea la această liturghie, chiar dacă aparțin ritului latin mă face să mă simt ca acasă la mine. Eu sunt aici în această comunitate, descoperind vechile rădăcini ale comunităților creștine. Și voi când mergeți în bisericile latine din România sau în alte țări catolice trebuie să vă simțiți pe drept ca acasă la voi, pentru că și acolo este casa voastră.

Sunt încrezător că episcopul vostru, Virgil Bercea, mă va invita să particip și în alte comunități greco-catolice, de aceea nu aș vrea să spun în aceasta predică tot ce se poate spune și, prin urmare, concluzionez spunând că la terminarea Sfintei Liturghii, în numele Sfântului Părinte Papa Benedict al XV-lea voi dăruia binecuvântarea tuturor, în special celor care au mai mare nevoie, bolnavilor și copiilor.

Consacrarea noului Episcop latin de Oradea

Sâmbătă, 7 martie, 2009, a avut loc consacrarea noului Episcop romano-catolice de Oradea, Bocskei Laszlo, numit în această funcție de Papa Benedict al XVI-lea, în decembrie anul trecut, după ce a slujit mai mulți ani ca vicar general în Dieceza de Timișoara. Noul Episcop îl înlocuiește pe PS Tempfli Jozsef, care s-a retras din motiv de vârstă, după ce a condus Dieceza latină orădeană din 1990.

Festivitatea înscăunării noului ierarh, desfășurată în Catedrala Romano-Catolică, a fost una deosebit de fastuoasă, durând peste patru ore și desfășurându-se în prezența reprezentantului Nunțiului Apostolic de la București, a miniștrilor Culturii și Cultelor, Theodor Paleologu, respectiv Dezvoltării Regionale, Vasile Blaga, precum și a nu mai puțin de 32 de Episcopi romano-catolici, ortodocși, greco-catolici și reformați, din România, Ungaria, Austria, Ucraina și Serbia, citim în ziarul Bihoreanul. Noul Episcop, PS Bocskei Laszlo, are 42 de ani, iar la momentul numirii sale a fost cel mai tânăr Episcop diecezan romano-catolic din lume, fiind „detronat” în februarie anul acesta de un Episcop din Nigeria. Bocskei Laszlo este cel de-al 19-lea Episcop romano-catolic al Oradei, și al doilea de după Marea Unire din 1918, precum și al șaselea furnizat de Dieceza Timișoarei. Născut în comuna timișană Gătaia, unde a și absolvit Liceul, Bocskei a urmat cursurile Institutului Teologic Romano-Catolic de la Alba Iulia, fiind hirotonit preot în anul 1990. Până în anul 1991 a slujit ca preot capelan la parohia Timișoara Elisabetin, după care a servit ca secretar la Episcopului Timișoarei, Mons. Sebastian Krauter, căruia i-a devenit vicar general în anul 1999. Deviza noului Episcop orădean, înscrisă ca atare pe blazonul episcopal, este „Fidem Confortam”, adică „Întărirea Credinței”.

Dieceza romano-catolică a Oradei are în subordine 81 de preoți și în păstorie 120.000 de credincioși, grupați în 60 de parohii. Majoritatea sunt răspândite în Bihor și Sălaj, dar cinci se află pe teritoriul județului Satu Mare, în jurul orașului Carei, iar una, din localitatea Beliu, este în județul Arad. Episcopia romano-catolică din Oradea a fost înființată în anul 1092, de către

regele maghiar Ladislau. Din anul 1918 nu a mai avut Episcop, ierarhii numiți de la Budapesta nefiind recunoscuți de suveranii României Mari, Ferdinand, Carol și Mihai. După al doilea război mondial, când statul român a rupt relațiile cu Vaticanul, Dieceza a fost retrogradată la rangul de protopopiat, fiind condusă de un ordinarius, care administra parohiile din subordine, fără să poată hirotoni preoți. Rangul de Episcopie a fost recunoscut din nou în 1990, când statul român a recunoscut numirea ca Episcop a lui Tempfli Jozsef, un preot care în tinerețe fusese profesor de limba rusă.

Din partea Bisericii greco-catolice din România au participat următorii ierarhi: Prea Fericirea Sa Lucian Mureșan, Arhiepiscop Major al Bisericii Greco-Catolice, PSS Alexandru Mesian, Episcop de Lugoj, PSS Ioan Șișeștean, Episcop de Maramureș, PSS Virgil Bercea, Episcop de Oradea și PSS Vasile Bizău, episcop al Curiiei Arhiepiscopiei Majore a BRU.

www.catholica.ro

Ambasadorul Vaticanului în vizită în Vicariatul Șimleu

Nunțiul apostolic, Monseniorul Francisco-Javier Lozano, reprezentant al Sfântului Scaun și ambasadorul Vaticanului în România, a fost prezent duminică la Șimleu Silvaniei, după ce în aceeași zi s-a aflat în Zalău. Astfel, Monseniorul Francisco-Javier Lozano a ajuns în orașul de sub Măgură la 15,30 însoțit fiind de episcopul de Oradea, Virgil Bercea, și a fost întâmpinat de către vicarul foraneu al Silvaniei pr. Gheorghe Țurcas - parohul bisericii Sf. Treime, pr. Nicolae Bodea, primarul orașului Șimleu Silvaniei - Septimiu Țurcas, preoți din protopopiat și credincioși. Cu această ocazie Nunțiul apostolic a asistat la Vecernia celebrată de pr. Gheorghe Țurcas, iar în final a rostit un discurs prin care i-a asigurat pe cei prezenți că Nunțiatura cunoaște problemele cu care se confruntă Biserica Greco-Catolică și dificultățile de reconstrucție a parohiilor, după care s-a retras în casa parohială unde a avut o întâlnire cu preoții. De la Șimleu a plecat la Șumal, pentru a vizita Mănăstirea greco-catolică.

Pr. Cristian BORZ

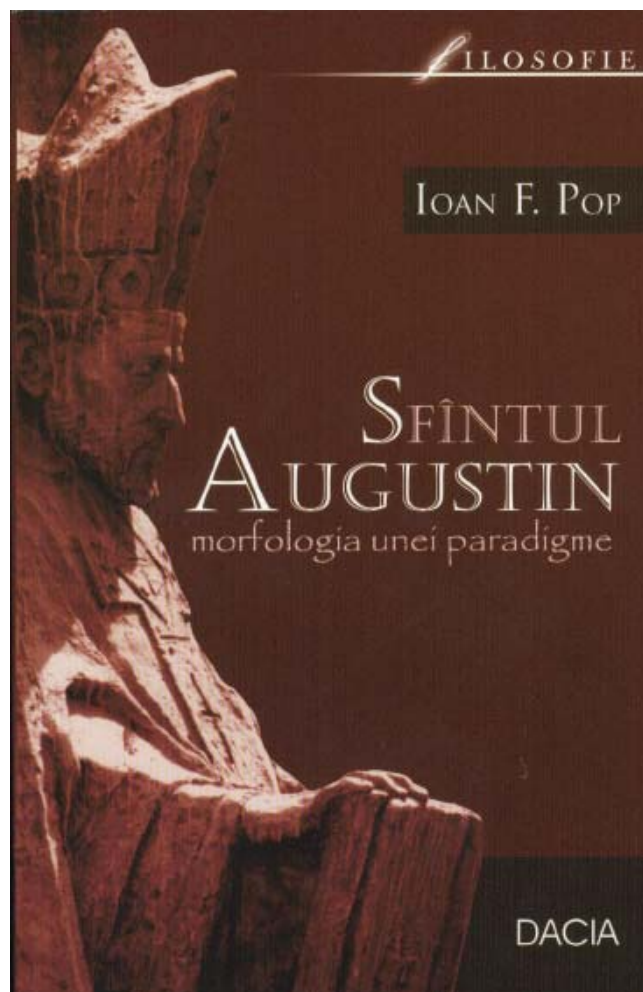
Eveniment editorial

Recent a apărut cartea scriitorului și colegului nostru, Ioan F. Pop, carte intitulată: *Sfântul Augustin – morfologia unei paradigme*. Lucrarea este la bază o teză de doctorat în filosofie, susținută la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj, sub îndrumarea prof. univ. dr. Vasile Muscă.

Cunoscutul teolog și filosof antic (unii exegeți îl consideră cel mai mare teolog al tuturor timpurilor) este privit de către autor din perspectiva unei triple paradigme: educațional-intelectuală, filosofico-teologică și dogmatico-ecclesiastică. După cum surprinse edificator sînt relația elenismului cu creștinismul, extrapolarea ideilor hermeneuticii augustiniene, poeticitatea scrierilor sale, precum și controversata problemă a răului, creația ex nihilo. Un accent aparte este pus pe conceptele de timp și temporalitate în gândirea augustiniană, pe literalitatea scrierilor sale. Tot demersul filosofico-teologic pune în evidență atributele unui om care a atins atributele sacralității. A unui gânditor care a făcut din particularitatea umanității sale proximitatea universală a sfințeniei. Ea propune un sfânt care s-a născut chiar din slăbiciunea sa umană. Slăbiciune pe care a pus-o în relație de determinare cu adevărul divin, cu Dumnezeu. Pentru că el a vrut să creadă nu doar cu simplitatea inimii, ci și cu argumentele mai complicate ale rațiunii. A vrut să creadă pînă la capăt ca să poată înțelege pînă la capăt.

Cartea a apărut în excelente condiții grafice la Editura Dacia din Cluj. De remarcat este și ajutorul acordat de PSS Virgil Bercea, atît prin stagiile de cercetare la Roma și Paris, cît și în editarea prezentului volum.

Red.

„Pe urmele Sfântului Apostol Pavel”

Oradea- Viena-Padova-Roma-Assissi-Loreto-Padova -Oradea

Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea organizează un pelerinaj, la Roma, cu ocazia anului jubiliar dedicat Sfântului Pavel în perioada **16-24 mai 2009**, pentru obținerea **Indulgenței Plenare**.

PSS Virgil Bercea va însoți pelerinii pe tot parcursul pelerinajului.

Prețul estimativ este de **370 euro/persoană**.

Înscrierile se fac prin parohul comunității.

Cum se poate obține Indulgența Plenară

Pentru aceasta fiecare credincios trebuie:

Să facă o spovadă,

Să participe la o Sfântă Liturghie și să se împărtășească,

Să facă un pelerinaj la Roma la Biserica *San Giovanni in Laterano* (pentru cei care nu pot să plece în pelerinaj la Roma, pot să declare ca intenție și drumul până la biserică unde participă de obicei),

Să rostească rugăciunile: *Tatăl Nostru, Născătoare de Dumnezeu și Crezul* la intenția Sfântului Părinte.

Adunarea eparhială

Sâmbătă, 28 februarie 2008, s-a desfășurat, în Aula Magna a Facultății de Teologie Greco-Catolică din Oradea, Adunarea Eparhială a Episcopiei Române Unite cu Roma, Greco-Catolică de Oradea. La întâlnire au participat preoții din cadrul Episcopiei, precum și laici care se implică în anumite domenii de activitate. Lucrările au fost deschise cu meditația Preasfințitului Virgil Bercea despre misiunea preotului în lumea de azi. A urmat o scurtă prezentare a noului Episcop romano-catolic de Oradea, Preasfințitul Bocskei Laszlo.

În continuare s-a făcut o dare de seamă pe anul 2008 și a avut loc o prezentare a diferitelor aspecte ale activității din domeniile administrativ, financiar contabil, juridic, personal, cultural, învățământ, relațiile cu mass-media și a biroului pastoral în activitatea cu laicii. Caritas Eparhial Oradea a prezentat o serie de proiecte din domeniul social în care fost implicată această asociație, precum și o serie de proiecte care vor fi continuate sau vor fi demarate pe parcursul anului 2009. A fost discutată modalitatea de organizare și au fost fixate cursurile de vară și exercițiile spirituale pentru preoții din Eparhie, precum și misiunile populare cu credincioșii.

Organigrama Episcopiei a fost prezentată de către Preasfințitul Virgil Bercea, menționând necesitatea realizării unei structuri dinamice și adaptarea structuri-

lor organizatorice la cerințele actuale. Părintele Popovici Doru a evidențiat activitatea postului Radio Maria și necesitatea extinderii acoperirii teritoriale astfel încât un număr cât mai mare de credincioși să beneficieze de programele sale. După ce au fost trecute în revistă și celelalte evenimente care urmează să fie organizate la nivelul Eparhiei, au avut loc o serie de luări de cuvânt din partea unor preoți și laici în legătură cu o serie de aspecte care privesc întreaga comunitate.

În încheiere Preasfințitul Virgil a mulțumit participanților, menționând importanța activității depusă de fiecare preot și laic acolo unde își desfășoară activitatea.

Biroul de presă al Episcopiei

ASTRU Oradea a sărbătorit 80 de ani de la înființare

În data de 24 februarie a.c. Asociația Tineretului Român Unit ASTRU Oradea a celebrat împlinirea a 80 de ani de la constituirea sa din data de 24 februarie 1929, cu binecuvântarea PSS Valeriu Traian Frențiu, Episcop de Oradea la acea vreme.

Evenimentul a fost marcat de organizarea de către membrii ASTRU Oradea a unei Adorații Euharistice celebrate de asistentul spiritual ASTRU Oradea, pr. Iuliu Muntean, care a început la ora 18:30 în Capela Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea. Participanții au fost apoi poftiți în Aula Magna a Seminarului pentru a vedea o prezentare a istoricului ASTRU, a condițiilor în care acesta a luat naștere și modului în care asociația a funcționat înainte să fie nevoită să se autodizolve din cauza presiunilor regimului comunist. A urmat prezentarea activităților ASTRU Oradea din perioada 2008-2009. Membrii ASTRU Oradea au prezentat pe rând diferite activități organizate.

După acest moment a urmat salutul din partea invitaților, începând cu PS Virgil Bercea, Episcop de Oradea, și continuând cu tinerii reprezentanți ASTRU Cluj, ASTRU Alba Iulia și ASTRU Lugoj, care au reușit să fie alături de noi și care ne-au făcut o mare surpriză atât prin prezența lor cât și prin darurile oferite. Am primit de asemenea salutări din partea Forumului Internațional al Acțiunii Catolice, iar alături de noi a fost președinta Acțiunii Catolice din România, Oana Tudu-

ce, care ne-a transmis urările și felicitările din partea întregii Acțiuni Catolice din România. Au mai fost alături de noi și le mulțumim pentru aceasta, studenții teologi de la Seminarul Teologic Greco-Catolic, studenții laici de la Colegiul Sfânta Familie, Radio Maria.

A urmat ca membrii ASTRU Oradea să anime seara prin jocuri și cântece, invitații au fost serviți cu tort și cu toții au închinat un pahar de șampanie în cinstea ASTRU Oradea. Evenimentul s-a încheiat cu o serată dansantă. Membrii ASTRU Oradea doresc să mulțumească tuturor pentru sprijinul acordat de-a lungul timpului în diferitele activități și nu în ultimul rând bunului Dumnezeu pentru toate harurile revărsate asupra asociației, oferindu-ne puterea de a ne continua misiunea de apostoli în lume trimiși.

Ioan DĂRĂBĂNEANU

Pentalogia redobândirilor bisericilor Greco-Catolice din protopopiatul Beiuș (I)

Obligat de acuratețea și rigorile lingvistice asupra cărora am fost atenționat de un preot, unul dintre artizanii acestei pentalogii, înzestrat cu senzori de observație și analiză, deosebiți de sensibili, voi începe, în preambulul seriei de relatări memorialistice propuse, cu un necesar, „dicționar de titlu” pentru a ne lămuri asupra termenului de „redobândire”, pe care de cele mai multe ori îl găsim înlocuit cu termenul „retrocedare”. Observația de bun simț ne spune că retrocedarea ar însemna o inducere în eroare a cititorilor, care ar putea crede că bisericile greco-catolice au fost reprimite, re cedate, de bună voie, prin bună și dreaptă înțelegere întreconfesională și juridică. „Dicționarul Explicativ al limbii române” ne lămurește clar și concis. Retrocedarea este acțiunea de „a da cuiva înapoi, un drept, un bun, un teritoriu etc., pe care acesta îl cedase mai înainte”. Cu alte cuvinte expresia „retrocedarea bisericilor” este total greșită, deoarece lăcașurile noastre de cult nu au fost niciodată cedate. Ele au fost luate, confiscate! Redobândirea este cu totul altceva. Termenul incumbă acțiunea de recâștigare, prin stăruință, luptă, voință, rugăciune și răbdare creștină.

Așadar iată-ne în fața unei pentalogii. Pentalogia retrocedărilor bisericilor greco-catolice din protopopiatul Beiuș. Am fi putut rosti simplu, contabilicește: la Grădinari a avut loc în săptămâna 1 – 7 februarie 2009, cea de a cincea redobândire de biserică greco-catolică din protopopiatul Beiuș, în ultimul deceniu. Ar fi fost o informație, o știre clară, suficientă pentru a trezi mulțumirea, bucuria credincioșilor greco-catolici, de pretutindeni, pentru o încă înviere din năpasta și prigoana ante și post-decembristă.

Credem însă că suntem datori istoriei Bisericii noastre, a istoriei creștinismului românesc, a poruncii Dumnezeuiești de creștere duhovnicească, să prezentăm faptele, temerile și îndrăznelile creștinești, drumul crucii parcurs de comunitățile greco-catolice, până a ajunge la înfăptuirea adevărului, dreptății și libertății. Timp de 20 de ani, credincioșii acestor comunități, împreună cu duhovnicii lor, au întreprins o serie de acțiuni conștiente, îndreptate spre un scop comun – realizarea operei de reîntregire a Bisericii greco-catolice.

Pentalogia redobândirilor, termen derivat prin îndrăzneală personală, din trilogia ori tetralogia operelor literare sau muzicale, ne permite să prezentăm, într-un stil ușor – romanțat, literaturizat evenimentele învolburate, încrâncenate sau pe alocuri liniștite, petrecute în momentul săvârșirii operei de redobândire, păstrând nealterat adevărul istoric.

Precum trilogia, așa și pentalogia redobândirilor are același autor: poporul lui Dumnezeu, greco-

catolic care formează o unitate prin apartenența strămoșească la Biserica Română Unită cu Roma, prin anii cei numiți de excludere a Bisericii noastre din drepturile constituționale, prin acești ultimi douăzeci de ani de discriminare interconfesională.

Și în cazul pentalogiei redobândirilor, din protopopiatul Beiuș, există personaje comune. Cine sunt acestea? În primul rând marea masă de credincioși greco-catolici și ortodocși, frați întru Cristos, prin voință și rațiune divină și nu pământească. Dintre aceștia apar personajele principale, secundare, personajele pozitive și negative, care trebuie să rămână în memoria colectivă și-n „istoria privată” a relațiilor interconfesionale. Numesc „istoria privată”, printr-o licență asumată personal, istoria de culise, petrecută în afara declarațiilor oficiale, a dialogului social (vodevil jalnic al societății românești postdecembriste), a documentelor oficiale. Este istoria a ceea ce s-a petrecut, nu a ceea ce ar fi trebuit să se petreacă, sau ar fi dorit unii sau alții să se petreacă.

Și încă odată îndrăzneala de a prezenta istoria redobândirii, din protopopiatul Beiuș, sub genericul „pentalogie” este acoperită, argumentată de întâmplările dramatice, nu de puține ori, asemănătoare unor piese de teatru: drame, tragedii ori drame satirice, precum cele specifice trilogiilor și tetralogiilor. Despre tetralogii ne spune dicționarul limbii române, că ar însemna patru opere (3 tragedii și o dramă satirică) care prezintă o idee comună. Pentru credincioșii greco-catolici ideea comună ar fi: respectarea dreptului la apartenența confesională.

Istoria redobândirilor, transpusă într-un gen literar înseamnă dramă: cearta dintre frate (ortodox) și soră (greco-catolică) de la Vălanii de Beiuș. Înseamnă și tragedie (ura, conflicte violente între părinți și copii tot de la Vălanii de Beiuș). Mai înseamnă și dramă satirică (ascunderea limbii clopotului de la Biserica din Uileacul de Beiuș, pentru a nu se trage clopotul la înmormântarea unui octogenar greco-catolic).

Pentalogia redobândirilor din protopopiatul Beiuș pe care dorim și o prezentăm în *Vestitorul*, pornește cronologic în sens invers. Din anii 2007 când a fost redobândită prin hotărâre judecătorească irevocabilă, Biserica din satul Grădinari, unde Duminică 8 februarie a.c. a fost instalat ca preot paroh, părintele Cristian Pop, înapoi în anul 2005, când a fost redobândită Biserica din Băița.

Cu voia lui Dumnezeu și prin bunăvoința redacției revistei *Vestitorul* vom începe în numărul următor „Pentalogia redobândirilor” prin a relatea, „istoriei private” și cea din spațiul public petrecută în cei 5 ani cât a durat, obținerea dreptății de către credincioșii greco-catolici din Grădinari, la care se adaugă încă aproape 3 ani până la aplicarea sentinței. (va urma)

Ecumenismul și protecția creației în Europa

S-au încheiat lucrările întâlnirii anuale a Comitetului mixt din cadrul Conferinței Bisericii Europene (KEK) și al Consiliului Conferințelor Episcopale din Europa care s-a ținut la Esztergom, Ungaria, din 19-22 februarie 2009, în cadrul Centrului de Conferințe St. Adalbert.

Comitetul mixt KEK și CCEE au ales în acest an „Creația” ca temă a întâlnirii. Membrii lui au considerat că preocuparea Bisericilor pentru această temă nu este nouă, că este nevoie de o atenție deosebită asupra problematicei creației, fiind deja promovată de mișcarea ecumenică, nu în ultimul rând, prin recomandările făcute la întâlnirile ecumenice de la Basel, Graz și Sibiu.

Membrii au ascultat împreună modalitățile în baza cărora Bisericile din întreaga Europă lansează inițiative proprii, pentru a da o prioritate corectă prin mărturia lor despre această temă a creației, utilizând sfaturile oamenilor de știință și a persoanelor de bună credință. Comitetul a exprimat profunda recunoștință pentru tot ce se face pe această temă a creației din partea Bisericilor, fie la nivel local, regional sau național.

Pe parcursul întâlnirii, participanților le-a fost prezentată o lucrare privind Întâlnirea Interconfesională referitor la Modificările Climatice, organizată în noiembrie trecut de către Biserica din Suedia. Mulțumită acestei lucrări, ei au apreciat încă o dată potențialul benefic al muncii care se realizează atunci când credincioșii ai altor religii din lume abordează această problemă.

În discuțiile avute, comitetul a reflectat, în mod special, asupra faptului că actuala criza ecologică este o reflexie a unei profunde crize spirituale. În această privință, membrii au împărtășit cuvintele Sfântului Părinte Papa Benedict XVI: „deșerturile externe în lume se extind datorită faptului că deșerturile interne au devenit atât de vaste”. Comitetul a reflectat, de asemenea, pe marginea unei scrisori circulare pe această temă a Creației publicată de Conferința Episcopală Maghiară.

Participanții au recunoscut că, întrucât suntem ființe umane, avem nevoie de a fi noi înșine apărători ai creației și nu ca exploatare ai săi. Preocuparea pentru o adecvată apărare a creației este strâns legată de nevoia dreptății în lume. Membrii CCEE și KEK au recunoscut că noi europenii avem nevoie de a împărtăși un sens de solidaritate cu cei mai săraci din lumea noastră, care sunt victimele directe ale atitudinii iresponsabile împotriva creației.

Comitetul a meditat asupra necesității ca KEK și CCEE să dea spațiu împărtășirii unor experiențe pozitive în a înfrunta tematica creației în interiorul comunităților noastre europene. În particular, s-a recunoscut că Bisericile din Europa trebuie să-și asume responsabilități proprii pentru a putea fi buni apărători ai creației, făcând pași concreți pentru a reduce „anhidridele carbonice”.

Reamintindu-ne a XX-a aniversare a Scrisorii Sanctității Sale Patriarhul Ecumenic Dumitru I, în care Sanctitatea Sa a lăsat primul apel prin care propunea să se celebreze în toate bisericile din Europa și în toată lumea o Zi a creației, Comitetul Mixt a recunoscut necesitatea de a susține inițiativa, lansată de a Treia Întâlnire Ecumenică de la Sibiu (EEA3), de a utiliza perioada începând din 1 septembrie - 4 octombrie ca și timp de contemplație,

grijă și celebrare a bunătății lui Dumnezeu în creație.

În final s-a recunoscut că toate bisericile din toată Europa ar trebui să-și aducă propria contribuție pentru a exercita o influență asupra conferinței Națiunilor Unite asupra Modificărilor Climatice de la Copenhaga din decembrie 2009.

A fost prezentat un raport despre activitatea secretariatelor CCEE-KEK ca urmare a celei de a Treia Întâlnire Ecumenice Europene (AEE3). Se prevede ca până la sfârșitul lunii mai să fie publicate actele oficiale ale AEE3; s-a decis să se mențină raporturile vii între delegații de la AEE3 cu scopul de a promova împărtășirea bogățiilor spirituale ale diferitelor tradiții confesionale. A fost prezentată o nouă versiune, la zi, a site-ului AEE3 care va fi în curând on-line.

Referitor la viitoarele rapoarte între CCEE și KEK, comitetul a decis să continue o colaborare la nivele locale și europene pe baza temelor concordate în 2008, și anume răspândirea și cunoașterea Bibliei în Europa, protecția creaturii, emigrarea și pacea.

Participanții au examinat munca Comitetului CCEE-KEK referitor la relațiile cu musulmanii în Europa (CRME), care și-a terminat mandatul în luna ianuarie. Munca CRME a fost încununată de Conferința Europeană dintre creștini și musulmani, care s-a desfășurat la Malines/Bruxel (Belgia) în perioada 20-23 octombrie 2008, având ca temă: „A fi cetățeni europeni și credincioși. Creștini și musulmani, parteneri activi în societatea europeană”, a cărei lucrări vor fi publicate în curând.

Comitetul a fost informat despre activitățile Comisiei Biserice și Societate din cadrul KEK și de la Comisia Episcopilor din Comunitatea Europeană (ComECE) despre temele de actualitate din cadrul Instituțiilor europene: dezbaterile referitor la articolul 17 din tratatul de la Lisabona, referitor la protecția datelor, referitor la protejarea duminicii ca zi nelucrătoare, referitor la proximele alegeri parlamentare ... Părintele Piotr Mazurkiewicz, Secretarul general al ComECE, a scos în evidență aerul de „criză” care se respiră în țările Uniunii Europene. Criză instituțională datorată dificultăți de ratificare a tratatului de la Lisabona în unele state, criză financiară care afectează și preocupă toate țările membre, criză referitor la modificările climatice care constituie tema proximei conferințe internaționale a Națiunilor Unite din Copenhaga (decembrie 2009).

În timpul lucrărilor au fost prezentate activitățile și realitatea ecumenică THEOBA LT.

La sfârșitul lucrărilor, membrii Comitetului mixt i-au mulțumit Cardinalului Peter Erdo pentru călduroasa primire. Lucrările s-au desfășurat într-o climă cordială și de prietenie, și au fost îmbogățite de momente de rugăciune. Sâmbătă, 21 februarie, participanții au vizitat Catedrala Catolică din Sant Ștefan, Academia de Științe și Parlamentul Ungariei și s-au întreținut pe teme de actualitate cu Peter Harrach, vicepreședintele Parlamentului.

Următoarea întâlnire anuală se va desfășura pe perioada 8-11 martie 2010. Tema va fi emigrația.

Dr. Aurel Rozor

1921-2008

Motto: „Cine nu trăiește după moarte nu a trăit deloc”.

În preajma Crăciunului din anul care a trecut, a plecat dintre noi pe drumul eternității un medic de prestigiu al orașului, prețuit și stimat pentru probitatea actului medical, Dl. Dr. Aurel Rozor.

Întreaga viață a fost înconjurat de admirație și recunoștință pentru știința și arta cu care a știut să aline suferințele și să trezească speranțele, pentru sufletul său bun care vibra în fața durerii.

Printre noi a fost reprezentantul unei generații vechi de intelectuali care azi dispare: intelectuali formați de Biserica Greco-Catolică în „Școlile Blajului”, în umbra Catedralei lui Inocențiu Micu Klein, de preoți-profesori erudiți, cu vastă cultură, urmașii celor care au creat Școala Ardeleană și care au dat direcțiile și formele culturii române moderne cu deschidere spre orizonturile Europei Occidentale. Ca elev al Liceului „Sfântul Vasile”, i-a avut profesori pe viitorii Episcopi Martiri : I. Suciu, Tit Liviu Chinezu, pe Cardinalul Alex. Todea și pe preoții care au rămas fideli Bisericii Greco-Catolice la suprimarea ei violentă în 1948, preoți care au cunoscut suferința din închisori, batjocura și marginalizarea, dar cu demnitate și-au apărât convingerile și Biserica: filozoful Ioan Miclea, St. Manciu, Coriolan Suciu, N. Comșa, I. Borcea, S. Ghizdavu, I. Pop Câmpăneanu și alții. Sub directa lor îndrumare și-a format convingerile religioase, care, se poate spune, „s-au identificat cu viața sa”, și căror le-a rămas fidel pentru totdeauna. De la IPS I. Suciu știa că tot ceea ce suntem „se citește în trăirea noastră” și că „ultima ediție a Evangheliei e tipărită cu faptele noastre”. Privite astfel, viața și faptele D-lui Dr. A. Rozor sunt o MĂRTURIE a crezului său și a imensei iubiri pentru Biserica Greco-Catolică.

Școala medicală clujeană, cu clinicile și amfiteatrele ei, dar mai ales cu profesorii, unii și ei absolvenți ai Liceului „Sfântul Vasile” din Blaj, cum era Prof. Iuliu Hațieganu, personalitate dominantă a „Facultății de Medicină” din Cluj, i-a desăvârșit formarea. Printre cei 7000 de medici, elevii Prof. I. Hațieganu, s-a numărat și Dl. Dr. Rozor. De la acest eminent profesor și om a învățat nu numai „spinoasele” căi ale diagnosticului și tratamentului, dar și iubirea de bolnavi, tactul cu care să se apropie de ei și de aparținători.

Intelectual de formație umanistă europeană, a prețuit adevărul, dreptatea, libertatea, înțelepciunea - minunata unitate dintre viață și gândire -, binele și frumosul și a știut cât de importantă este responsabilitatea fiecăruia ca aceste valori eterne, care dau noblețea spiritului, să fie cunoscute și trăite. Pe toate aceste valori, valori creștine și umane, le-a găsit în tot ce a fost și este Biserica Română Unită cu Roma - Greco-Catolică, în

martiriul ei, al Episcopilor și preoților ei. Credința că pe pământul stropit cu sânge al Episcopilor și pe urmele jertfei lor se poate rezidi Biserica Greco-Catolică a făcut să se angajeze în marea acțiune de reconstrucție a Bisericii, după obținerea libertății în 1989. Când, în primele zile ale libertății, veneam în Biserica abia eliberată cu tot ce puteam să-i oferim prin profesiile noastre, Dl. Dr. A. Rozor aducea experiența sa în arta tipografiei - tatăl D-lui doctor a fost tipograf la „Tipografia Seminarului Teologic” din Blaj - și spiritul autentic al Blajului, orașul său natal. Datorită D-lui Dr. A. Rozor, a reapărut la Oradea revista diecezană „Vestitorul Unirii”, pe care a condus-o mai mulți ani și în care a scris cât timp sănătatea i-a permis. Posedând temeinic arta cuvântului scris sau vorbit, articolele Dl. doctor erau căutate atât pentru mesajul lor clar, cât și pentru frumusețea limbii și eleganța stilului. Alături de alți medici catolici din localitate, a dat ani în șir consultații gratuite bolnavilor din Biserica noastră și tuturor celor necăjiți care l-au solicitat.

Dintre multele amintiri legate de Dl. doctor, îmi stăruie în minte și inimă una de neuitat. Împreună cu soțul meu, și el fost elev al Blajului, eram pe Câmpia Libertății la consacrarea ca Mitropolit a IPS Alexandru Todea, în mijlocul unei mulțimi imense. Când emoționanta ceremonie religioasă s-a încheiat, de pe tribuna care ținea loc de altar, a vorbit miilor de oameni Dr. A. Rozor. A stăpânit prin cuvânt cuprinsul întregului spațiu, reușind să miște sufletele celor care îl ascultau. La o parte tehnica retorică respectată pe deplin, armonia organică a întregului discurs, ampla cultură care se evidenția și care îmbogățea cuvântul favorizând reflecția personală, ca să schițez conținutul discursului în ceea ce înseamnă „a instrui”, „a emoționa” și „a atrage de partea sa”. Aș putea numi discursul „Elogiu Blajului”, căci în acest cuvânt magic a cuprins o întreagă istorie a Bisericii Unite și rolul ei în destinul unui neam, pe oamenii ei mari prin credință, erudiție, cultură, morală și jertfă, Școlile Blajului, nedreptatea istorică adusă Blajului prin suprimarea violentă a Bisericii Unite, imaginea Episcopilor Martiri, viața Bisericii Unite în clandestinitate și datoria celor de acum de a repara, de a rezidi și de a iubi Biserica Greco-Catolică care nu a acceptat nici un compromis, păstrându-și neatinsă demnitatea în anii apăsători ai comunismului. Vorbea despre adevărul și dreptatea Bisericii noastre, vorbea cu înflăcărare cu care au vorbit de sute de ani înaintașii, preoții greco-catolici, de la amvoane sau de la tribunele ridicate pe Câmpia Libertății, vorbea prin cuvântul său Episcopul Ioan Suciu, spunea tot ce ar fi vrut să spună,

(continuare în pag. 18)

Otilia BĂLAȘ

Episcopul greco-catolic Samuil Vulcan

Episcopul orădean Samuil Vulcan (1806-1839) este una din personalitățile proeminente ale Bisericii Române Unite cu Roma-Greco-Catolică și ale culturii românești, cu deosebire din nord-vestul Transilvaniei.

Evocându-l azi, simțim nevoia să reamintim adevărul mărturisit de N. Iorga: „În Ardeal nu e un mănunchi, ci o pleiadă, nu e un predicator în pustie, cu câțiva ucenici răzleți, ci profeți serbătoriți se încunjură de ucenici înțelegători și devotați, cari repetă cuvântul auzit, îl tâlcuiesc pentru alții, scot dintr-însul adevăruri nouă {...} De aceia curentul (Școala Ardeleană, n.n.) nu încetează, nu slăbește” (George Ivașcu, „Istoria literaturii române I”, Ed. Științifică, București, 1969, p.297).

Din rândul acestora face parte și Episcopul Samuil Vulcan. Și dacă adesea în istoria noastră s-a simțit o anumită ambiguitate, o oscilație între Orientul bizantin și Occidentul european, prin Biserica Greco-Catolică și produsul ei, Școala Ardeleană, prin care România a intrat în Europa, privirile s-au îndreptat numai spre Roma, de care ne simțim legați prin origine, spiritualitate, Biserică și limbă. Samuil Vulcan este un reprezentant al acestor idei și idealuri și esența spiritului european și-a pus pecetea pe întreaga lui viață și activitate.

Samuil Vulcan s-a născut la Blaj, la 1 august 1758, într-o familie săracă și umilă. Tot la Blaj a urmat liceul la terminarea căruia va deveni student al „Facultății de Filozofie” din Oradea. Studiază în continuare Teologia la Institutul „Sf. Barbara” din Viena, dar și la institutele din Agria și Lemberg. Grijă pentru un cler temeinic pregătit s-a manifestat în Biserica noastră imediat după Unirea de la 1700, când Episcopul Atanasie Anghel nu mai admite să fie hirotoniți preoți de către alți episcopi „unde afară de cetit și de cântare nu se poftia altă învățătură”. Astfel, la începutul secolului al XIX-lea, un om exigent ca P. Maior afirma cu satisfacție despre preoții noștri: „toți sunt învățați și întru știința teologică procopsiți”. Având în vedere toate acestea, nu suntem surprinși că Samuil Vulcan a fost ales ca profesor de limbă română al viitorului împărat Francisc I și consilier intim al împăratului.

Devenit preot, Samuil Vulcan este numit prefect de studii și vicerector al seminariilor din Viena și Agria. În 1792, anul în care se deschide la Oradea „Seminarul Român Unit”, Episcopul Ignăție Dărăbant îl cheamă pe Samuil Vulcan la sine numindu-l, la început canonic, și în scurt timp vicar general. Ignăție Dărăbant este Episcopul care a început zidirea Catedralei „Sf. Nicolae” și care, la moartea sa, și-a lăsat întreaga avere pentru terminarea construcției și burse pentru studenții teologi. Cei doi au lucrat împreună și Samuil Vulcan s-a bucurat de valoroasa experiență în conducerea Episcopiei a predecesorului său, dar și acesta a recunoscut noua forță a tânărului preot care i-a atras atenția prin

„figura impunătoare, cu trăsături severe și gesturi disciplinate, încununată de aristocrația unei culturi bogate, om cu solide resorturi de ordin moral...”.

Format în Biserica Apuseană, Samuil Vulcan este cult, vorbește în mod curent româna, germana, franceza, italiana, maghiara, probabil și polona, și limbile clasice, ebraica, latina și greaca. Prețuia virtuțile morale, cu deosebire omenia, curajul, răbdarea și bărbăția în fața morții, și considera că nu este suficient să nu faci răul, ci trebuie făcut binele în folosul societății. Doctrina lui se bazează pe doi piloni: primul, credința în Dumnezeu, în Biserica Sa și în efortul pentru catolicizare, pentru români însemnând revenirea în Biserica Catolică de care „au fost ruși în veacurile trecute și care le garantează propășirea lor morală și culturală”. Al doilea pilon, culturalizarea poporului.

Un lucru esențial trebuie însă reținut: mediul în care a intrat Samuil Vulcan odată cu venirea lui la Oradea. Episcopul Ignăție Dărăbant era prieten și adept al corifeilor Școlii Ardelene și al idealurilor acestora. Cum Oradea era locul în care se întâlneau diligențele dinspre Ardeal spre Buda și dinspre Buda spre Ardeal, personalități de seamă erau oaspeți ai Episcopului: „Șincai cu temperamentul său tumultuos și franc” sau Clain „cu vorba domoală și fantezie reținută” - „la Oradea s-a păstrat și valorificat pentru prima dată „Hronica românilor” a lui Gh. Șincai”.

La 25 octombrie 1806, după moartea Episcopului Ignăție Dărăbant, Samuil Vulcan este sfințit Episcop pentru Dieceza de Oradea. Este timpul când, dincoace de Carpați, Biserica Greco-Catolică, animată de ideea „reînvierii nației prin cultură”, este angajată în spiritul iluminist iosefinist în construirea de biserici și înzestrarea lor cu cărți bisericești în limba română, cu înființarea de școli chiar în cătunele îndepărtate, cu pregătirea temeinică a preoților și a învățătorilor și răspândirea culturii în popor, cu traducerea și tipărirea de cărți în limba română cu litere latine, care apar neîntrerupt sub teascurile tipografiilor din Blaj și Buda. Acesta este și timpul realizărilor „masive, erudite {...} ale luceferilor Școlii Ardelene”.

Înainte de alegerea noului Episcop, după moartea lui Ignăție Dărăbant, Samuil Micu Clain spunea: „De-ar da Dumnezeu Bisericii din Oradea ca episcop un om iubitor de erudiție și de învățătură, care să sprijine cultura și știința neamului nostru”. Alegerea lui Samuil Vulcan avea să împlinească toate speranțele.

Centrul de lumină al tuturor marilor realizări pentru Biserică, cultură și poporul român va deveni Curtea Episcopală din Oradea. Samuil Vulcan a știut să se înconjoare de canonici excepționali, preoți erudiți și cu o receptivitate uimitoare. E suficient să amintim pe

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

Ioan Corneli care îi va fi sfătuitor, pe Alexandru Dobra care va deveni Episcop al Diecezei de Lugoj, sau pe Ioan Alexi, autorul unei apreciate gramatici românești. Dieceza de Oradea a cunoscut sub păstoria Episcopului Samuil Vulcan o dezvoltare remarcabilă. Episcopul reușește să obțină alipirea a 72 de parohii românești din Satu Mare și Maramureș - de la Episcopia Muncaciului. Prin zelul său apostolic în fiecare an au crescut parohiile Diecezei și credința. Mergând pe linia lui Dărbănt, cultivă prietenia cu Samuil Micu, Gh. Șincai și P. Maior, corifeii Școlii Ardelene. Prin prezența, grija și înțelepciunea lui Samuil Vulcan, aceștia au cunoscut, la Oradea, dragostea și înțelegerea și au fost ajutați și încurajați să-și realizeze proiectele. Cu ajutorul moral și material al Episcopului s-a tipărit primul dicționar al românilor, „Lexiconul” de la Buda (1825), în bună parte opera lui Samuil Micu, care menționa atunci: „Să scriu această carte m-a îndemnat dragostea pentru cultura și știința neamului meu, ca să aibă și el un dicționar, de care nici o nație nu e lipsită...”. Vulcan creează la Episcopie „un adevărat institut de documentare pentru toate problemele vieții românești” în care biblioteca personală a Episcopului „constituie întâiul institut științific românesc” având ca obiectiv „pătrunderea în trecut și făurirea pe viitor a drumurilor de înălțare ale neamului”. Astfel, Episcopul Vulcan formează la Oradea „un fel de academie, cea dintâi academie de studii privitoare la trecutul românesc”. Despre Episcopul Samuil Vulcan, N. Iorga va spune: „El a servit aici o misiune, căreia și-a jertfit tot ce-a avut mai bun într-însul”.

În ceea ce privește învățământul, Episcopul Vulcan „avea credința fanatică și persistentă” că școala și cartea „pot face minuni” și acest miracol îl dorea la români. Preocuparea pentru școlile confesionale sătești cât și pentru „Seminarul Teologic” este permanentă, dar Episcopul dorea mai mult, dorea o școală care să se identifice cu viața neamului său. Aceasta avea să fie gimnaziul din Beiuș deschis în toamna anului 1828: „Care lucru cu ajutorul lui Dumnezeu și cu Preaînalta îngăduință a Preaînaltului Împărat care acum stăpânește, l-am săvârșit cu mare cheltuială în episcopescu oraș Beiuș...” (azi, Liceul „Samuil Vulcan”). Și

școala din Beiuș avea să fie una din „fântânile darurilor” pe care Biserica Greco-Catolică o oferea tuturor, indiferent de confesiune „pentru toți fiii noștri...după putință să li se frângă sfânta pâine și a-i cuprinde la învățătură”.

Cu dragoste și înțelepciune creștină Episcopul Samuil Vulcan a îmbrățișat cauza ortodocșilor arădeni, intervenind la Curtea Vieneză și ajutând cu bani proprii înființarea „Preparandiei Ortodoxe” (1812) din Arad în vederea dezvoltării unei vieți culturale românești în această localitate complet dependentă de „Biserica Sârbească”. Până la Samuil Vulcan toți episcopii din Arad erau sârbi. Episcopul orădean îi sprijină pe Moise Nicoară și pe apropiatii lui să aducă în scaunul episcopesc ortodox din Arad primul episcop român. Ajutorul acordat Bisericii Ortodoxe nu se limitează la situațiile amintite, a fost continuu și recunoscut la vremea aceea. Peste ani însă, dr. Iacob Radu în cartea sa, „Samuil Vulcan - Episcopul român unit al Orăzii Mari (1806-1839) și Biserica Ortodoxă Română”, constata cu tristețe că „se vede micimea de suflet a acelor frați din zilele noastre, care ajungând prin fericita mutare a vremurilor să vadă după vorba Episcopului Vulcan <<stricată cetatea răutății>>, și să se afle dânsii în situație mai favorabilă, în loc de ajutor și mângâiere, goane și hulă au pentru frații lor”.

Episcopul Samuil Vulcan s-a stins din viață în Palatul Episcopal din Oradea la 25 decembrie 1839 și a fost înmormântat în cripta Catedralei „Sf. Nicolae”.

Aniversarea celor 250 de ani de la nașterea Episcopului Samuil Vulcan este un eveniment care ne permite să-i privim în toate dimensiunile viața și opera. Încercăm durerea de a ști risipită - prin suprimarea Bisericii noastre în 1948 - „Biblioteca Diecezană”, realizată cu multe jertfe, care cuprindea manuscrisele operelor corifeilor Școlii Ardelene și alte nenumărate valori. Redescoperim însă în Samuil Vulcan un preot, un Episcop și un om a cărui viață este o pledoarie pentru solidaritatea în bine și continua dăruire „recunoscătorilor și nerecunoscătorilor”, singura modalitate pentru a duce neobosit „lupta cea bună a vieții”.

Intențiile apostolatului rugăciunii pentru anul 2009

APRILIE

Intenția generală:

Pentru ca Domnul să binecuvânteze munca agricultorilor cu o recoltă abundentă și să sensibilizeze popoarele mai bogate față de drama foamei din lume.

Intenția misionară:

Pentru ca acei creștini, care lucrează în teritoriile în care condițiile de viață a celor săraci și slabi, a femeilor și copiilor sunt extrem de grele, să fie semne de speranță, datorită mărturiei lor curajoase despre Evanghelia solidarității și a iubirii.

ASOCIAȚIA CARITAS EPARHIAL ORADEA

str. Episcop Mihai Pavel, 3; tel. 0359/418.212; fax. 0359/418.211; e-mail: caritaseparhial@yahoo.it

Stimate contribuabil,

În anii trecuți ai fost printre susținătorii proiectului **Casa Frențiu**, casa pentru vârstnici. Aceasta înseamnă că în anii trecuți ai direcționat 2% din impozitul pe venit pentru construcția casei.

Totodată este posibil ca în anul 2008 să nu fi direcționat sau depus la sediul asociației formularul pentru acest 2% din impozit. Motivele pot fi multe:

** se poate ca asociația noastră să nu s-a ridicat la standardele pe care le-ai dorit;*

** se poate ca, din cauza întârzierii demarării lucrărilor de executare a fundației, să ți se pară că nu respectăm ceea ce am promis;*

** se poate că ai hotărât să direcționezi în altă parte acest 2%, decizie pe care o respectăm;*

** se poate ca Domnia voastră să fi direcționat 2% către asociația noastră doar că noi nu am primit o copie a declarației depusă, caz în care îți mulțumesc.*

** se poate ca să fii, cititorule, printre cei care au depus și în anul 2008, caz în care te asigur că ai făcut o alegere bună și îți mulțumesc.*

Oricum, în numele viitorilor beneficiari ai casei, persoanelor vârstnice și singure, îți mulțumesc pentru implicare și te asigur că și contribuția pe care ai adus-o a fost foarte importantă.

În primii ani de la demararea proiectului am investit și am activat pentru obținerea actelor, avizelor și a tuturor documentelor necesare pentru realizarea construcției. În anul trecut, 2008, am realizat executarea fundației la Casa Frențiu.

Știind că ești una dintre persoanele care cred în necesitatea acestei case și în acest proiect, îți cer în continuare sprijinul. Și, pentru că unde-s mulți puterea crește, îți cerem să ne ajuți printr-un efort minim. Prezintă acest proiect măcar unui cunoscut de-al tău, vecin, prieten și dă-i și lui să completeze Cererea 230. Nu îl costă nimic, sunt bani pe care oricum Statul i-a luat deja în anul 2008, dar fiecare putem decide unde să se ducă cele două procente din ei.

Formularele trebuie depuse până cel târziu în data de 15 mai 2009 la Administrația Financiară, iar dacă îți este mai ușor poți completa formularele într-un singur exemplar și să le aduci la sediul organizației, str. Mihai Pavel, nr. 3, de luni până vineri, între orele 8.00 – 16.00.

Să direcționăm toți 2% pentru a construi împreună!

O casă în care cei dragi ai noștri să-și trăiască liniștiți bătrânețea.

Cu cât ne implicăm fiecare dintre noi mai mult în această campanie, cu atât visul de a vedea ridicată această casă pentru vârstnici se va realiza mai repede.

Olimpiu Todorean
Președinte

In memoriam...

(urmare din pag. 15)

tot pe Câmpia Libertății, în 1948, și nu i s-a permis. Vorbeau prin glasul său toți Episcopii întemnițați și uciși..., vorbea o Biserică... Atunci am înțeles mai bine cât de mult iubea Biserica Greco-Catolică.

În toți acești ani am avut onoarea să-i fiu colaboratoare la „Vestitorul”, iar Dl. Doctor să-mi fie colaborator și abonat la „Calea desăvârșirii”, prilej de a-l cunoaște de aproape. Astfel, mi-a fost dat să observ dragostea și devotamentul cu care, în osteneala vârstei, l-au îngrijit soția și ficele, bucuria familiei. M-a impresionat forța și căldura sufletească, claritatea și ordinea din gândire, puterea de analiză, capacitatea de a aprecia și judeca viața după eternele valori morale sădite în adâncul ființei, la Blaj, cu atâția ani în urmă. Avalanșa anilor și inerentele suferințe ale vârstei înaintate le-a resimțit numai trupul, puterile spirituale i-au rămas neschimbate.

Nu cu mult timp înainte de Crăciun l-am rugat pe Dl. Doctor să-mi scrie un articol pentru serialul „De ce și cum iubesc Biserica Greco-Catolică?” Ca și Profesorul său I. Hațieganu, știa că atunci când „se înserează, trebuie să ne grăbim, să nu ne ajungă noaptea, mai înainte de a ne fi atins ținta...”. Dar „noaptea” s-a lăsat mai repede... Acum, încerc regretul de a nu avea acea mărturie și tot acum îmi spun ca întreaga viață a Dl. Dr. Rozor este un răspuns la întrebările „De ce și cum iubesc Biserica Greco-Catolică?”

Pentru toate acestea îi aducem azi omagiul nostru de recunoștință.

„Cu sfinții odihnește, Cristoase, sufletul adormitului serv al Tău... și umbra morții o preschimbă în zorile mântuirii...”.

O. B.

Citind vei dobândi! Dobândind poți dărui!

Cumpărând din *Librăria Galaxia Gutenberg* din Oradea, dăruiești **20%** din prețul cărților pentru masa zilnică pe care Asociația Caritas Eparhial Oradea o oferă la 30 de persoane.

Redescoperă plăcerea de a citi și prin plăcerea de a dărui!

Vino în *Librăria Galaxia Gutenberg*,
str. Ep. Mihai Pavel, nr.4, Oradea
tel.:0259 424 033

PELERINAJ

în perioada 12 - 31 MAI din ORADEA se organizează pelerinaj la:

**PARIS – LOURDES – CASCIA – ROMA – FATIMA – MONTSERRAT – LISABONA –
SAN GIOVANI ROTONDO – ASISSI – PADOVA**

Numai 730 euro. Prețul include: - transport cu autocar cu dotări după standardele europene;
- 13 cazări cu mic dejun, prânz, cină (conform programului detaliat).

Condiții de participare: Disponibilitatea de a se supune la programul de pelerinaj.

Procedura de plată: La înscriere se achită suma de **250 euro**, iar diferența în funcție de posibilități până la plecare (cel târziu 10 Mai). Informații suplimentare și înscrieri la: CLAUDIU BODA; Telefon: 0359/433 211 sau 0744/958 932; e-mail: claudiupelerinaje@yahoo.com

ASOCIAȚIA CARITAS EPARHIAL ORADEA

str. Episcop Mihai Pavel, 3; tel. 0359/418.212; fax. 0359/418.211; e-mail: caritaseparhial@yahoo.it

Continuăm împreună cu 2%

Fundația Casei Frențiu

Fiți generoși fără să pierdeți nimic!

Contribuiți la ridicarea Casei Frențiu direcționând 2% din impozitul pe venit!

DATE DE IDENTIFICARE

Denumire entitate non profit

Cod Fiscal

Cont bancar

**ASOCIAȚIA
CARITAS EPARHIAL ORADEA**

RO 17085486

**RO 23 BTRL 0050 1205 7261 69XX
BANCA TRANSILVANIA**

Fișele completate în 2 exemplare se depun la Administrația Financiară sau pot aduce la sediul asociației.
Le vom depune noi la Administrația Financiară.